



Volkstuintjes reportage

Natuurdagboek
6 oktober 2021

Kaukasische schaduw

Een hele tijd wist ik niet wat voor bomen het waren. Elke keer als ik er een zag, dacht ik: thuis opzoeken. Maar thuis was ik dat alweer vergeten. Tot ik er toevallig een plaatje van tegenkwam. Even spieken: vleugelnoot.

Sindsdien zie ik ze vaker. Ze staan bij mij in de buurt en in vele stadsparken. Het zijn uit de Kaukasus gehaalde sierbomen. Menig zelfverklaard natuurliefhebber krijgt nu een rood waas voor ogen: exoot! Dood! Onder het mom van natuurliefde wordt veel gehaat en gedood. Maar vleugelnooten verwilderen zich niet ten koste van andere boomsoorten. Ze zullen misschien minder insecten en schimmels huisvesten dan inheemse bomen zoals eik en iep, maar verder zou ik geen bezwaren tegen deze bomen kunnen bedenken. Ze hebben ook al twee- à driehonderd jaar kunnen inburgeren. Vleugelnooten kunnen de 200 jaar halen, misschien zijn er bejaarde exemplaren die Napoleon hebben meegemaakt.

Het zijn uitstekende schaduwleveranciers. Uit hun dikke stam groeien al laag grote zijtakken, die garant staan voor een brede, dichte bladerkroon. Laatst wachtte ik op iemand aan de rand van een park. Het was warm en ik ging op het gras zitten onder een... juist.

Vleugelnootbladeren lijken op essenbladeren, en hun bloemen hebben wel wat van de dwarrelende bloemetjes van iepen. Vleugelnooten bloeien alleen in lange slierten, de vrouwelijke bloemen althans, als enorme katjes. En ze dwarrelen niet als groene sneeuw uit de boom zoals iepenbloemen in de lente. Eerst laten ze hun zaadjes rijpen: kleine nootjes in een gevleugeld jasje. In de nazomer vallen die uit de boom.

Er bestaan meer soorten, maar in Nederland zijn vooral Kaukasische vleugelnooten geplant. Die kunnen tegen winterkou – in de Kaukasus kan het streng vriezen – al pakt een nachtvorst in de lente soms vernietigend uit voor hun dan uitbottende knoppen. Die vormen ze al in de herfst, nadat ze hun blad laten vallen.

Koos Dijksterhuis

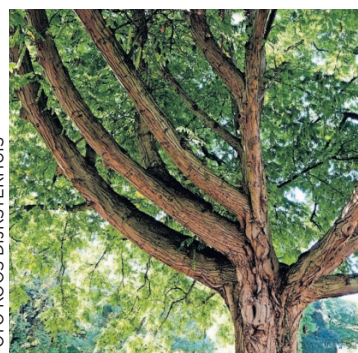


FOTO KOOS DIJKSTERHUIS

Cindy Eman kweekt groente midden in een volksbuurt op Curaçao. Met de oogst voorziet ze armlastige buurtbewoners van gratis groentepakketten. Eman, met haar project op **plek 31 in de Duurzame 100**: 'Ik probeer mensen gezonder te laten leven en eten'.

Voedsel voor 50 gezinnen, met dank aan Cindy's tuin

tekst **Jeannette van Ditzhuijzen**
foto's **Sinaya Wolfert**

Tussen de kleurige huizen van de volkswijk Otrobanda in Willemstad stuit de arge loze wandelaar in de Ferdinandstraat

op een oase van groen. Waar voorheen een klein rijtje huizen stond, groeien nu onder meer tomaten, zoete aardappelen, okers en aubergines. Om de zon geen kans te geven de grond uit te drogen, is de aarde zoveel mogelijk bedekt en zorgen hoge bananenplanten en papajabomen voor schaduw.

Het idee groenten te kweken voor buurtbewoners die door de lockdown hun losvaste baantjes waren kwijtgeraakt, kwam van de buurtvereniging Fundashon Ser'i Otrobanda. Cindy Eman, die Aarde

en Economie studeerde aan de VU, ging op een lapje grond tegenover haar huis met dit idee aan de slag. Het is niet bepaald gemakkelijk op het gortdroge en stenige Curaçao groenten te kweken, maar het voordeel van de warme tropen is dat alles snel groeit. Al na enkele weken kon ze van de oogst de eerste voedselpakketten samenstellen voor buurtbewoners.

De tuin bleek een blijvertje. In de wijk liggen nu drie van deze Höfi di Ser'i Otrobanda, tuintjes van de berg van Otrobanda. Een deel van de opbrengst gaat naar mensen die het hard nodig hebben. De rest wordt verkocht. Daarvoor heeft een andere buurtbewoner, Tamara da Graça, een houten prefabhuisje als winkel bedacht. "Nog voor het einde van het jaar gaan we daar groente en buurtproducten verkopen. De buurt krijgt korting, anderen betalen de normale prijs. Zo hopen we dat het project zichzelf kan bedruipen."

Eman krijgt niet alleen steun van de buurtvereniging, ook het Curaçaose ministerie van gezondheid, milieu en natuur en diverse bedrijven omarmden dit plan. Met die hulp kunnen twee werkloze buurt-



Links Cindy Eman bij de stekjes, rechts de twee jongeren die de tuinen verzorgen, onder de aubergine-oogst.





jongeren worden betaald voor de verzorging van de tuintjes. Voor grote klussen organiseert Eman eens per maand een vrijwilligersdag voor de buurt. “Die dagen worden steeds beter bezocht door buurtbewoners die in de tuinen komen helpen. We verkopen op die dag ook door ons gekweekte plantjes en zaadjes, compost en biologische bestrijdingsmiddelen. Van de opbrengst betalen we de waterrekening.”

Sinds kort ligt op een leegstaand perceel naast Emans huis een tuin op basis van het hydroponics-systeem: de planten hier groeien in water met meststoffen. Eman: “De twee verzorgers van de tuinen hebben hiervoor een cursus gevolgd. De pomp die het water rondpompt draait op zonne-energie, een primeur voor Curaçao. Meer dan vijftig huishoudens eten van de oogst.”

Waarom ze dit initiatief zo enthousiast steunde? “Het is mijn ambitie mensen gezonder te laten leven en eten. Het is fijn als mensen meer en beter voor zichzelf en elkaar kunnen zorgen.” Dat probeert ze mede te bereiken door zogeheten vierkantemetertuintjes. Ongeveer

25 buurtbewoners hebben sinds mei dit jaar een met groenteplanten gevulde bak van een vierkante meter op hun erf staan. Eman: “Belangstellenden moesten eerst een cursus volgen en betaalden een kleine vergoeding, zodat we zeker wisten dat ze er echt iets mee gingen doen.”

Mooie oogsten

De bladgroenten, komkommers en radijsjes konden als eerste worden geoogst, gevolgd door de tomaten en de aubergines. Onlangs maakte Eman nog een rondje langs de mini-tuintjes om advies over biologische bestrijding te geven. “Ik ben superenthousiast als ik zie wat het is geworden en hoeveel energie iedereen in de tuintjes steekt. Er komen ook foto’s van mooie oogsten langs in de Hòfi-app. Mensen leren dat het niet vanzelfsprekend is iets te verbouwen, het kost tijd en geduld en aandacht. Dus ook al is de komkommer krom, hij gaat er toch lekker in.”

Ze wil graag dat de Hòfi di Ser’i Otrobanda een sociale onderneming wordt. Dat de buurtbewoners die er werken er een inkomen aan overhouden, en dat de buurt op loopaf-

stand goedkope en gezonde spullen kan halen die in de wijk zijn gekweekt of gemaakt van de oogst.

Nu al krijgen toeristen op het terras van het Bariohotel (buurthotel) om de hoek soms een cocktail met siroop getrokken van kruiden uit de eigen hoteltuin. Want ook het Bariohotel doet mee. Eman: “Onze personeelsleden komen vrijwel uitsluitend uit de buurt en ze zorgen ontzettend goed voor hun tuintjes.”

Er is inmiddels een wachtlijst voor een volgende ronde vierkantemetertuintjes. Mensen die het bij de burens zagen groeien en bloeien, willen er nu ook een. “Omdat we de tuintjes nog steeds voor een laag bedrag willen aanbieden, hebben we wel fondsen nodig om de kosten van de bakken met inhoud te dekken”, zegt Eman.

Ze is nog lang niet klaar met de volkstuinen voor de buurt. Zo komt er binnenkort, tegenover het winkeltje, een kindertuin: een project van Tamara waarvan Eman de uitvoering doet. Eman: “Het leuke is dat het niet uitmaakt hoe klein je ruimte is. Je kunt overal, echt overal je eigen voedsel verbouwen.”

Groene ranglijst, in stappen

Trouw presenteert: de dertiende Duurzame 100. Vandaag de nummers 26 tot en met 50, waarvan nummer 31 eruit is gelicht. Verdere uitleg over deze 25 projecten is online te lezen.

Op 7 oktober is vanaf 20.30 uur, vanuit Pakhuis de Zwijger in Amsterdam, de bekendmaking van de top 25. Die is ook online te volgen. De dag erna wordt de hele lijst gepresenteerd in een bijlage bij de krant en online.

Meer informatie: www.trouw.nl/duurzame100

De Duurzame 100

- 26 Ecodorp Boekel**
Bewoners bouwen ecologische (huur)woningen.
- 27 Meten=Weten**
Burgers meten schade van gif uit land- en tuinbouw.
- 28 Klimaatklussers**
Vijf pensionado's isoleren vrijwillig andermans huis.
- 29 Caring Vets**
Dierenartsen bestrijden schending van dierenwelzijn.
- 30 Cityplot**
Stadsbewoners (her)ontdekken de natuur.
- 31 Hòfinan Ser'i Otrobanda**
Zij oogsten groente dankzij stadstuintjes in Willemstad.
- 32 Social Tipping Point Coalitie**
Bont gezelschap wil creatieve aanpak van klimaatcrisis.
- 33 Consuminder Parkstad**
Nieuwe spullen? Zij delen en repareren allereerst.
- 34 Voedselbanken Nederland**
11.700 vrijwilligers redden 'afgedankt' voedsel.
- 35 The Green Rider**
Jongeren uit muziekbranche: 'maak concerten duurzaam'.
- 36 KlimaatHelpdesk**
Zij geven onderbouwd antwoord op elke klimaatvraag.
- 37 Struikroven**
Zij redden bij sloopprojecten de planten en struiken.
- 38 De Spider**
700 burgers produceren samen eigen windenergie.
- 39 Mangrove Maniacs**
20 vrijwilligers reden bedreigde mangroves op Bonaire.
- 40 Guerrilla Gardening**
Platform promoot: strooi overal bloemzaad, plant bomen.
- 41 Meet je Stad!**
500 burgers doen in eigen wijk onderzoek naar klimaat.
- 42 Duurzame Huizenroute**
Zij laten mensen gluren bij de burens in duurzame huizen.
- 43 Hotspot Hutspot**
Jongeren koken en bezorgen samen duurzame voeding.
- 44 Respace**
Techneuten maken van oud gebouw een circulair stulpje.
- 45 Dier en onderwijs cariben**
Odette Doest helpt wilde dieren in nood op de Cariben.
- 46 Groente & Fruitbrigade**
Zij redden 'imperfect' gezond eten voor de Voedselbank.
- 47 Grootouders voor het Klimaat**
Opa's en oma's eisen klimaatactie, voor nieuwe generaties.
- 48 JongRES**
Jeugd helpt bij het opstellen van lokale klimaatplannen.
- 49 Zero Waste Nederland**
Zij bestrijden de afvalberg door minder te consumeren.
- 50 Betuwse Fruitmotor**
Zij helpen insecten door bloemen te zaaien bij fruittelers.